

„Het eeuwfeest” overloopt honderd jaar in een uur radio

Te biecht bij Pat Donnez

BRUSSEL — Sinds begin vorig jaar kan de liefhebber van het langere interview elke zondagochtend terecht bij *Het eeuwfeest* op Radio 1. Tussen negen en tien overloopt Pat Donnez de eeuw en het leven met een „welbespraakt en veelbesproken” politicus, sportman, kunstenaar, wetenschapper of mediafiguur. Hij schuwt daarbij de meest persoonlijke vragen niet. Donnez: „Het charmeert me dat dergelijke mensen hun kwetsbaarheid durven tonen.”

Van onze redactrice
Bettina Hubo

■ Radio 1, zondag 9-10 uur
Het eeuwfeest

TOEN programmamaker Pat Donnez destijds de vraag kreeg om naar aanleiding van de eeuwwende „iets” te doen rond de twintigste eeuw, besloot hij de enorme schat aan radio-archieven van de VRT te benutten. Het archief moest de basis vormen voor een rustig en diepgravend interview. Vervolgens stelde hij een lijstje op van prominenten, hoofdzakelijk Vlamingen, uit vijf domeinen: politiek en economie, media, sport, wetenschap en literatuur. Met hen wilde hij „het leven zo’n beetje coveren op zondagochtend.”

Het werd een indrukwekkende lijst met namen als Karel Van Miert, Edward Schillebeeckx, Maurice Lippens, Jean-Luc Dehaene, Jeanne Brabants, Wannes Van de Velde, Paul De Wispelaere, kardinaal Danneels, Angèle Manteau, Gerard Mortier. Voor het najaar — het programma loopt nog tot eind 2000 — bewaart Donnez enkele „zeer grote buitenlandse namen”.

— **Het verbaast me dat al die mensen zomaar wilden meewerken. Het lijkt of iedereen staat te trappelen om in „Het eeuwfeest” te biecht te gaan.**

Zo gemakkelijk is het natuurlijk niet. Ik krijg ook wel eens een afwijzing. Vooral in het begin heerste er een groot wantrouwen. De eerste gast die ik aanschreef, was Angèle Manteau. Haar antwoord, negatief, was kortaf, beledigend zelfs. Normaal gesproken respecteer ik een afwijzing. Maar ik wou haar absoluut in het programma hebben. Toen heb ik haar als het ware *naar mij* geschreven. Drie maanden ben ik daar mee bezig geweest.

Het wantrouwen jegens *Het eeuwfeest* is inmiddels een stuk kleiner geworden. Velen kennen het programma nu. Het gebeurt zelfs dat mensen mij schrijven met de vraag om geïnterviewd te worden. Neen, ik noem geen namen.

— **De gastenlijst telt heel wat mensen op leeftijd. Was dit van meetaf aan de bedoeling?**

We hebben meerdere proefprogramma’s gemaakt. Daar zat ook een gesprek tussen met een jonger iemand, evenzeer welbespraakt en veelbesproken. Maar dat interview sloeg niet aan. *Het eeuwfeest*

is nu eenmaal honderd jaar in een uur radio. Alleen met oudere gesprekspartners kom je aan verhalen zoals die van ex-bankier Etienne Davignon die beschreef hoe hij als jongetje ’s avonds laat in een sjeke gelegenheid tussen de spijlen van de trap door Hermann Goering zag binnenstappen, die wufterige, wijverige, gevaarlijke Goering. Davignon was er ook bij toen Hitler op de Olympische Spelen van 1936 in Berlijn de zwarte Amerikaanse atleet Jesse Owens de hand weigerde.

Ons criterium is zo’n beetje geworden: minstens een wereldoorlog hebben meemaakt. Soms maken we een uitzondering. Voor Arno bijvoorbeeld. Hij was net vijftig geworden. De benjamin.

— **De vrouwelijke gasten zijn duidelijk in de minderheid.**

Maar ze zijn er wel. We zijn begonnen met een vrouw, Paula D’Hondt. En voorts waren onder anderen Rika De Backer, Rose Claeys, Zuster Leontien, Mieke Vogels en Jeanne Brabants te gast. Maar ja, voor vrouwen die voor de

Ons criterium is zo’n beetje geworden: een wereldoorlog meemaakt hebben

oorlog geboren zijn, was het veel moeilijker om een rol te spelen in het politiek-maatschappelijke leven dan voor de later generaties. Er is immers pas vrouwenstemrecht sinds 1949.

— **Er zitten ook een paar vreemde eenden in de bijt. Will Tura, Jos Brink.**

Af en toe smokkel ik inderdaad een vreemde eend binnen. Mijn redactie kijkt dan heel raar op. Will Tura bijvoorbeeld. Ik heb een zwak voor die man, ik ben een absolute fan van Tura en droom ervan ooit *Eenzaam zonder jou* samen met hem te zingen. Dat is nu eenmaal een van mijn afwijkingen. Toen ik Tura uitnodigde, aarzelde hij. Paste hij wel in het rijtje naast Dehaene, Martens en Danneels? Maar hij is gekomen en het is een goed, heel persoonlijk gesprek geworden.

— **Welke personen hebben u tot hertoe het meest verrast?**

De *haute finance*. Ik had aanvankelijk weinig zin om met mensen uit die wereld te gaan praten. Dat is de dood in de pot, dacht ik. Die mensen kunnen alleen maar statistieken lezen. Maar mijn redactie bestaat uit jonge mensen die zelf met beleggen bezig zijn. Volgens hen kon ik het me niet permitteren om niemand uit de economie op het lijstje te zetten. Ze hebben me echt moeten overhalen.

Uiteindelijk heb ik tegenover Fortis-topman Maurice Lippens, burggraaf Etienne Davignon en Fons Verplaetse, ere-voorzitter van de Nationale Bank gezeten, het triumviraat van de *haute finance* in België zeg maar. Alle drie hebben ze een hele grote indruk achtergelaten. Ze bleken zeer belezen en geestig te zijn, hele gewiekste vertellers ook.

Neem Davignon die helemaal lyrisch wordt als het over Laurel en Hardy gaat. Hij kent al hun films uit het hoofd en heeft het komische duo helemaal geanalyseerd. Aan Lippens vroeg ik wat het betekent om verantwoordelijk te zijn voor een balanstotaal van bijna

15.000 miljard frank en weet je wat hij antwoordde? „Ach, dat zijn virtuele cijfers, daar moet je niet van wakker liggen. Trouwens als ik doodga, wat ben ik dan nog? Eén minuut stilte voor de verenigde aandeelhouders en je weet dat één minuut stilte nooit langer dan vijftien seconden duurt.” Die man meende dat.

— **U gaat soms wel ver. U hebt het met uw gasten over hun privéleven, hun liefdes bijvoorbeeld. U confronteert ze ook met pijnlijke gebeurtenissen, de handicap of dood van een kind. De meeste van uw gasten zijn zulke vragen niet gewoon. Het verbaast me dat ze niet dichtklappen of weigeren te antwoorden.**

Ze antwoorden inderdaad. Ik denk dat ze erover praten omdat ze toch stiekem hoopten het ooit nog eens kwijt te kunnen. Misschien hebben ze het wel te vaak voor zich gehouden. De beslotenheid van de radio en de intimiteit van zo’n gesprek spelen natuurlijk ook mee.

Voorts gaan wij erg omzichtig om met onze gasten. Ik zal nooit iemand zomaar bellen. Die persoon wordt eerst, maanden op voorhand, aangeschreven. Hij wordt klaargemaakt, op zijn gemak gesteld. Wij hebben de luxe dat we echt de tijd kunnen nemen. Dat voelen die mensen ook. En ik respecteer ze, van de eerste tot de laatste. Bewondering is mij vreemd, daar kun je ook niet zo heel veel mee, maar respect heb ik wel. Dat dergelijke mensen, die zo machtig zijn of ooit zo machtig zijn geweest, hun kwetsbaarheid durven tonen, dat charmeert me.

■ Lees verder op bladzijde 44.

Pat Donnez: „Dit is geen programma dat het moet hebben van primeurs.” © Marc Gels

Te biecht

(Vervolg van bladzijde 37)

— **Wanneer is een interview voor u geslaagd?**

De beste *Eeuwfeesten* zijn die waarbij we ons tijdens het gesprek allebei verliezen in de tijd en helemaal laten wegwaaien in de afgelopen eeuw. Het gevaar van zulke lange gesprekken is wel dat ze beginnen te meanderen en nooit ophouden. Dat wil ik het koste wat het kost vermijden. Het metrum, het ritme moet goed zitten. In de montage kan je dat nog enigszins manipuleren. Bij hele trage spre-

kers knippen wij het allemaal wat korter. Dan klinkt het iets sneller. En bij de radden van tong lassen wij pauzes in.

— **U zit tegenover de groten van het land. U zou er van kunnen profiteren om telkens in te spelen op de actualiteit, om nieuws te maken.**

Ik mijd scoops niet, maar ik ben er niet op uit. Dit is geen programma dat het moet hebben van primeurs. Het programma wordt meestal ook pas anderhalve maand na de opname uitgezonden. Bij Wilfried Martens had ik

nieuws kunnen maken als ik nog even doorggevraagd had. Hij vertelde over zijn tweeling en over zijn vaderschap, heel open en eerlijk. Had ik toen gevraagd: is er nog iets op komst, dan had ik een scoop gehad. Maar die vraag komt toch niet in je hoofd op. Een week later werd bekend dat hij weer vader werd. Dan denk ik: Veel geluk, papa.

— **Wat doet u als een interview, ondanks de zorgvuldige voorbereiding, niet wil vlotten?**

Het is zelden gebeurd, iraar bij

Dehaene heb ik echt gezwoegd. Tijdens het voorbereidende gesprek was hij in opperbeste stemming. De verkiezingsperiode brak aan en hij was relaxed, ontspannen. Een maand later komt hij naar de studio voor het eigenlijke gesprek. Geagiteerd, kortaf, zenuwachtig, met in zijn kielzog een resem Wetstraatjournalisten. Martens had net laten weten dat de Europese lijst voor hem niet hoefde als hij niet de eerste plaats kreeg.

Het is een heel moeilijk gesprek geworden, beton waar je met een

drilboor doorheen moest. Gek genoeg, kreeg ik achteraf van luisteraars de melding dat ze het een „gezellig” gesprek hadden gevonden. Dat is dan weer de mythe, het verhullende van radio.

Uitslapen

— **„Het eeuwfeest” loopt op zondagochtend tussen negen en tien als de meeste mensen willen uitslapen. Is er op dat tijdstip al een aandachtig publiek?**

Af en toen hoor ik van vrienden

dat ze het gesprek half hebben beluisterd. Ergens vanaf het midden, eerst hebben ze nog liggen soezen in bed. In het begin was ik daar ongelukkig over. Als mensen door je gesprek heenslapen. Maar inmiddels vind ik het iets aantrekkelijks hebben.

Overigens zijn er ’s zondags vroeg wel degelijk alerte luisteraars. Elke week krijg ik post van fanatici die me interpellieren over een van mijn uitspraken. Zo van: in de Encyclopedia Britannica staat dat Rudolf Hess op die dag gevluucht is en jij zegt dat...”